

Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, 1779

bron

*Handelingen der jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te
Leyden, gehouden den 14den van Hooimaand 1779. Z.p., z.j.*

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_jaa001177901_01/colofon.htm

© 2005 dbnl

Handelingen van de Maatschappy der Nederlandsche Letterkunde *te Leyden.*

Jaarlijksche vergadering, gehouden op Dingsdag den 14^{den} van
Hooimaand 1779. des morgens ten negen uren, en vervolgd des
namiddags ten drie uren.⁺

[Aanspraak van de voorzitter, Anthony Cornelis de Malnoë]

De Vergadering werd met een korte aanspraak ge-opend door den Heer DE MALNOË, in de Vergadering van Zomermaand laatstleden, tot President verkozen, in de plaats van den Heer TWENT, die, by eenen Brief, der Maatschappye kennis gegeven had, dat hy door verscheide beletselen verhinderd was dien post langer waar te nemen.

De Sekretaris las de Handelingen der Maatschappye, sedert de laatstgehoudene Jaarlijksche Vergadering.

Hy berichtte ontvangen te hebben, en las der Vergadering voor, eenen Brief van den Heer VAN HALSEMA, ten geleide van deszelfs *Verhandeling over den Staat en Regeeringsvorm der Ommelanden*, uitmakende het tweede deel der Verhandelingen van het Genootschap te Groningen, *pro excolendo iure patrio*, ten geschenke voor de Maatschappy; als mede van een Naamlijst van eenige verouderde woorden, voorkomende in 't Oldeambster Landrecht, uitgegeven 1618, gedrukt te Groningen 1650; en in 't Westerwoldinger Landrecht, in

⁺Tegenwoordig zijnde de
Heeren

VAN ASSENDELFT. KREET.
VAN LELYVELD. TOLLIUS.
KLUIT. VAN DEN BOSCH.
RUHNKENIUS. DE MALNOË.
VALK. DIBBETZ. TOLLOZAN.
DE BOSCH. MEIJER. HUISINGA
BAKKER. VAN ENGELN. VAN
SPAAN. PESTEL. CALKOEN.
LUBLINK. SCHOLTEN. VAN
LENNEP. SCHULTENS.

+ orde gebracht 1567, gedrukt te Groningen 1700, vergeleken met het oude Landrecht van 1470, waar naar het nieuwe genoegzaam woordelijk is ingericht. Ook berichtte ^{+1779.} die Heer thands bezig te zijn, aan het excerpereen van de Werkjes van *Doede van Amsweer*, eenen Ommelander, die op 't uitgaan der sestiende eeuw gebloeid heeft, en nog aan te houden, met het opteekenen van de Spreektaal der Ommelanden; biedende zich wyders aan, indien hy in de oude Friesche tale, welke hy zich door eene langdurige oefening eigen gemaakt heeft, ten dienste van het Woordenboek van nut konde wezen. Voor het overige zond Hy zyne Toelagen voor de Jaren 1775. 76. en 77. en stelde voor, tot Lid dezer Maatschappye, den Wel-Eerw. Heer LAMBERTUS VAN BOLHUIS, *Predikant tot Oostwolt in den Olde Ambt*, eenen Taalkundigen, die zich reeds eenigen roem verworven heeft, door deszelfs aantekeningen op de *Spraakkunst* van R. Stijl, gedrukt te Groningen 1778. Den Briefschryver werd verzocht, den Heer VAN HALSEMA, voor het een en ander, op de vriendelijkste wyze, te bedanken, en de belangen der Maatschappye, by aanhoudendheid, in zijn gunstig aandenken te bevelen. Men besloot deszelfs aanbod, nopens de Friesche Tale, ten dienste van het Woordenboek, in nadere overweging te nemen, wanneer men tot de raadpleging over het negende Punt van den Brief van Beschryving zou gekomen zijn. Den Sekretaris werd verzocht, het toegezonden Boekdeel in de Kas te plaatsen; de Naamlijst der oude woorden in het Woordenboek VAN HALMA te laten brengen; en den Heer VAN BOLHUIS, in den Brief van Beschryving tot de volgende Jaarlijksche Vergadering, voor te dragen.

Door den President in omvraag gebracht zijnde, of iemand der tegenwoordig zijnde Leden iets had voor te stellen, gaf de Heer HUISINGA BAKKER te kennen, dat hy ontworpen had eene *Beschouwing van den ouden gebrekkigen, en sedert verbeterden, en vastgestelden Trant onzer Nederduitsche Verzen*, en dat hy voorgenomen had, dit stukje heden der Maatschappye aan te bieden; doch dat eene invallende ziekte hem had verhinderd het zelve geheel af te schryven. Ook berichtte de Heer CALKOEN der Vergadering, dat hy binnen korte, voor de Maatschappye, zoude in gereedheid hebben eene *Verhandeling, dienende ten onderzoek, wanneer het Graaflijk gezag in deze Landen heeft opgehouden*. Die beide Heeren verzochten, dat men in deze Vergadering, by de behandeling van het 15de Punt van den Brief van Beschryving, Gekommitteerden tot ieder dezer Stukken geliefde te benoemen: waar toe besloten is. De Heeren HUISINGA BAKKER en CALKOEN hebben op zich genomen, om, zoo dra het hun mogelijk zal zijn, hunne Verhandeling aan den Briefschryver te zullen zenden.

Vervolgens ging men over tot de Punten, in den Brief van Beschryving, tot de raadplegingen dezer Vergadering, voorgesteld.

Op het eerste Punt las de Sekretaris het Verslag der Maandelijksche

+ Vergadering, wegens het Woordenboek der Maatschappye, zijnde als volgt:

+1779.

‘De Maandelijksche Vergadering heeft het genoegen aan deze Vergadering te berichten, dat de *Verzameling uit de Keuren van Hoorn*, in het vorig Verslag vermeld, op Octavo blaadjes, en de aantekeningen uit VOLLENHOVENS *Heerlijkh. der Rechtvaardigen*, en uit OUDAANS *Roomsche Mogenheid*, in het Woordenboek van HALMA gebracht zijn; en dat de Verzameling van Overyssele woorden, door den Heer SCHOLTEN, is nagezien, en met verscheide aantekeningen en ophelderingen vermeerderd; en dat de Verzameling van Vlaamsche woorden, en die van Noordhollandsche woorden, binnen korte, op het Alphabeth gebracht zullen zijn.

Sedert de laatstgehoudene Jaarlijksche Vergadering heeft de Maatschappij ontvangen van den Heer N. HINLÓPEN deszelfs *Woordenboek van Kiliaan*, met wit papier doorschoten en verrijkt met veele voorbeelden en Taalkundige aantekeningen, welke door den Heer BLOM op Octavo blaadjes gebracht worden; zullende, zoo dra deze arbeid verricht is, het Boek zelf aan den Heer HINLÓPEN, met dankzegging, te rug bezorgd worden.

Ook heeft de Maatschappij, in de Maandelijksche Vergadering van Wintermaand des vorigen Jaars, de gunstige toezegging ontvangen van den Heer SCHULTENS, tegenwoordig Lid dezer Maatschappye, om de mondelinge beloften van wylen zynen Vader, aan de Maatschappij gedaan, met alle toegenegenheid te vervullen, en deszelfs nagelaten aantekeningen en excerpten, betrekkelijk de Nederd. Taal, aan de Maatschappij te verleen, om door dezelve, ten dienste van ons Woordenboek, op Octavo blaadjes, of in het Woordenboek van HALMA gebracht te worden; zullende de Maatschappij de boeken, daar dezelve in gevonden mogen worden, met dankzegging te rug bezorgen.

Voor het overige heeft de Maandelijksche Vergadering het genoegen van te berichten, dat de arbeid van den Heer BLOM op MELIS STOKE, in het Verslag des vorigen Jaars breeder vermeld, geheel volbracht, en, volgens besluit der laatstgehoudene Jaarlijksche Vergadering, gezonden is aan den Heer N. HINLÓPEN, die de goedheid zal hebben, om, benevens den Heer FORTMAN, hier mede naar bevind van zaken te handelen; hebbende reeds de Heer HINLÓPEN zijn oordeel in dezer voege gemeld. “Ik hebbe de excerpten van den Heer BLOM op verscheidene plaatsen gelezen, met MELIS STOKE vergeleken, ook met de aantekeningen van den Heer HUYDECOPER: Ik hebbe die, zoo verre ik ze gezien hebbe, zoodanig bevonden, dat ikoordeele, dat de Heer BLOM tot het uittrekken met vrucht gebruikt kan worden. Daar is in de excerpten veel naauwkeurigheds, en, schoon 'er hier of daar iets voorby gezien is, is het zelve van geen belang. Misschien zou in het vervolg het een of ander

+ wat bekort kunnen worden. Ik wenschte ook, dat hy een weinig netter en ook wat ruimer schreef.”

+1779.

De Maandelijksche Vergadering werd voor hun Verslag bedankt, met toewensching, dat de werkzaamheid der Taalkundige Leden onzer Maatschappye zoodanig mocht aanwakkeren, dat men, door elkanders iever aangespoord, eene wederkeerige nuttigheid van de gezamenlyke poogingen erlangen mocht.

Ter voldoening aan het tweede Punt las de Sekretaris het volgend Verslag:

‘De Gekommitteerden tot het nagaan en opgeven der veranderingen, welke in de Wetten der Maatschappye moeten gemaakt worden, uit hoofde van zekere schikkingen omtrent de beschaving der Vragen, welke de Maatschappye ter beantwoordinge zal voorstellen, by voorraad vastgesteld in de Jaarlijksche Vergadering, gehouden den 14den van Hooimaand des Jaars 1778, hebben de eer van te rapporteren, dat, huns oordeels, by de Wetten, volgens welke de Maatschappye naar eenen Prijs zal laten schryven, deze nieuwe Wetten, behooren gevoegd te worden.

Zy kunnen gevoeglijk agter de Negende Wet volgen. In dezelve staat: ‘De Jaarlijksche Vergadering zal bepalen uit welk gedeelte een Onderwerp zal voorgesteld worden, waarna zy, uit de voorgedragene Onderwerpen, de keuze doen zal.’ ‘De nieuwe Wetten moeten, onmiddellijk na deze, in de volgende orde, geplaatst worden.

Zy zal geen Onderwerp aan het Algemeen bekend maken, dan een Jaar na dat het zal gekozen zijn.

In iedere Jaarlijksche Vergadering zal eene kommissie, bestaande uit vijf Leden der Maatschappye, benoemd worden, aan een van welke ieder Lid de bedenkingen, die hy op het gekozen Onderwerp mogt hebben, zal mededeelen, voor den eersten van Wintermaand van dat Jaar, waar in het zelve zal gekozen zijn.

Die Gekommitteerden zullen, in de eerst volgende Jaarlijksche Vergadering, verslag doen van de bedenkingen, welke aan hun medegedeeld, of door hun zelve gemaakt zullen zijn.

Zy zullen ook de veranderingen, die, huns oordeels, in het gekozen Onderwerp zullen behooren gemaakt te worden, aan de Jaarlijksche Vergadering voordragen.

In de Jaarlijksche Vergadering zal, by meerderheid van stemmen, besloten worden, of het gekozen Onderwerp, zoo als het in den Brief van Beschryvinge was opgegeven, vastgesteld zal worden; dan, of de

+ veranderingen, door de Gekommitteerden voorgesteld, in het zelve zullen gemaakt worden. +1779.

Indien 'er geene bedenkingen zullen gemaakt zijn, dan zal het Onderwerp, zoo als het in den Brief van Beschryvinge was voorgedragen, door de Jaarlijksche Vergadering worden vastgesteld.

In de Jaarlijksche Vergadering zullen geene mondelinge bedenkingen van eenig Lid, over het gekozen Onderwerp, worden aangenomen, ten ware dezelve, met eenparigheid van stemmen, mochten goedgekeurd worden.'

De Vergadering bedankte de Heeren Gekommitteerden, voor hun Verslag, en benoemde de Heeren VAN ASSENDELFT, KREET, CALKOEN en VAN DEN BOSCH, om de voorgestelde Wetten te onderzoeken, en der Maatschappye te berichten, of dezelve overëenkomen, met den zin van het Ontwerp, in de laatstgehoudene Jaarlijksche Vergadering, by voorraad, vastgesteld.

Tot het openen van de stembriefjes der Heeren Gekommitteerden, ter beoordeeling der Verhandeling van den Heer VAN WYN, *over Heer Nicolaas van Putten*; enz. in gevolge van het derde Punt, zijn verkozen de Heeren KREET en VAN SPAAN, benevens den Sekretaris, welke der Vergaderinge bericht hebben, dat deze Verhandeling met de Bylage waardig gekeurd is, om in de Werken der Maatschappye gedrukt te worden: 't welk door de Vergadering is goedgekeurd; zijnde den Briefschryver verzocht, om den Heere VAN WYN hier van kennis te geven.

In gevolge van het vierde Punt zijn de Heeren KREET en VAN SPAAN, benevens den Sekretaris, benoemd, tot het openen van de stembriefjes der Heeren Gekommitteerden, ter beoordeeling der ingekomene Verhandelingen, *over de vereischten van een Lofreden*: welke Heeren aan de Vergadering bekend gemaakt hebben, dat de Latijnsche Verhandeling, met de Zinspreuk:

*Laudataque virtus
Crescit, et immensum gloria calcar habet.*
OVID.

den Prijs waardig ge-oordeeld is; 't welk door de Vergadering werd goedgekeurd. Het verzegeld Briefje, met deze Spreuk geteekend, geöpend zijnde, is der Vergaderinge gebleken, dat de Schryver van die Verhandeling was de Wel Ed. Heer JERONIMO DE BOSCH JERONIMOSZ. *Eerste Clercq ter Secretarie der Stad Amsterdam, Lid van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, en Sekretaris van de Maatschappij ter bevordering van den Landbouw te Amsterdam*; aan welken Heer de Maatschappij den gouden Penning heeft toegewezen; zijnde den Briefschryver verzocht, om den Heer JERONIMO DE BOSCH hier van kennis te geven; en der Maandelijksche Vergadering aanbevolen, om den Penning te laten vervaardigen, en aan dien Heer te doen toekomen. Voor het overige zijn de Briefjes, tot de andere Ver-

+handelingen behorende, ongeöpend verbrand, en de stembriefjes der Heeren Gekommitteerden vernietigd.

+1779.

Op voorstel van den Heer VALK is besloten, om voortaan, in de Brieven van Beschryving, by de Erinnerung der Heeren Gekommitteerden, tot het inleveren hunner stembriefjes, over de Verhandelingen, ter beantwoordinge der voorgestelde Vragen, bepaaldelijk te wyzen tot de 23ste en 24ste, vergeleken met de 28ste der Wetten, volgens welke de Maatschappij naar eenen prijs laat schryven.

De President stelde der Vergadering voor, om de gekroonde Verhandeling, welke in het Latijn geschreven is, en, volgens de 36ste Wet, in het Nederduitsch moet worden uitgegeven, door een bekwame hand te laten vertalen; welk Voorstel is goedgekeurd. De Vergadering verzocht den Heer VAN DEN BOSCH de goedheid te hebben, om, ten dienste der Maatschappij, die Verhandeling in het Nederduitsch te vertalen. De Heer VAN DEN BOSCH betuigde zeer genegen te zijn, om, zoo veel in zijn vermogen was, der Maatschappij van nut te wezen; en niet te twyfelen, of hy zou, met alle bereidwilligheid, zoo dra hy die Latijnsche Verhandeling gezien zou hebben, aan het verzoek der tegenwoordig zijnde Heeren voldoen.

Wyders stelde de President der Vergadering voor, of men niet gevoeglijk een aanvang van drukken zou kunnen maken, tot een vijfde Deel van de Werken onzer Maatschappij; welk Voorstel werd goedgekeurd; en is der Maandelijksche Vergadering de bezorging hier van aanbevolen, en verzocht, om, ingevalle de twee goedgekeurde Verhandelingen niet mochten uitloopen tot een bekwaam boekdeel, met de uitgave te wachten tot na de volgende Jaarlijksche Vergadering.

Ter voldoening aan het vijfde Punt van den Brief van Beschryving, las de Sekretaris het Verslag, ingeleverd door den Heer P. PAULUS, in naam van alle de Gekommitteerden, nopends de bedenkingen op de Vrage, in de Jaarlijksche Vergadering van 1778. gekozen. In omvraag gebracht zijnde, of het gekozen Onderwerp, zoo als het in den Brief van Beschryving is opgegeven, zal worden vastgesteld; dan of de Veranderingen, door de Gekommitteerden voorgesteld, in het zelve gemaakt zullen worden; heeft de Vergadering tot het eerste besloten; en is gevolgelyk tot een Onderwerp, om naar een Prijs te laten schryven, deze Vraag vastgesteld, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1781. 'Welk nader licht kan der Geschiedenis van ons Vaderland, betreffende de Invallen en Etablissemten der Noormannen in deze Landen, worden bygezet, voornamelyk uit die Oude Stukken, welke onlangs door de Deenen en Franschen zijn uitgegeven'?

Tot Gekommitteerden, ter beoordeeling der inkomende Verhandelingen, op deze Vraag, in gevolge van het sesde Punt, zijn benoemd de Hee-

+ren PESTEL, RUHNKENIUS, CALKOEN, KLUIT, VAN DE WALL, VAN WYN en VALCKENAER.

+1779.

Het zevende Punt in overweging genomen zijnde, is verkozen, tot een Onderwerp om naar een Prijs te laten schryven, ten einde vastgesteld te worden in de Jaarlijksche Vergadering van 1780. *DE UNIE. Een Proeve van Welsprekendheid.*

Tot Gekommitteerden, om de Bedenkingen van alle de Leden der Maatschappye op dit gekozen Onderwerp te ontvangen, en, benevens hunne eigen bedenkingen, aan de Jaarlijksche Vergadering van 1780. voor te dragen, in gevolge van het achtste Punt, zijn benoemd, de Heeren KREET, ENGELBERTS, FONTEIN, LUBLINK en VAN ENGELLEN.

Op het negende Punt las de Sekretaris den Brief van den Heer J.F. MIEG *te Heidelberg*, behelzende een Voorslag, om een Prijs uit te looven voor het best en volledigst *Idioticum Frisicum*. Na enige raadplegingen over dit Onderwerp, besloot men, het gunstig aanbod van den Heer VAN HALSEMA, nopends de Friesche tale, by deszelfs Brief gedaan, op de minlijkste wyze aan te nemen, en Hem een afschrift van den Brief van den Heer MIEG te zenden; 't welk den Briefschryver werd aanbevolen.

Na het afdoen van het tiende Punt; werd het elfde Punt in overweging genomen; waar op besloten is, aan de Maandelijksche Vergadering, voor dit Jaar, de vryheid te verleenen, om zoodanige Heeren, binnen Leyden woonende, tot Medeleden te verkiesen, als Zy, ter bevordering van het oogmerk der Maatschappye, geschikt zal oordeelen.

In gevolge van het twaalfde Punt, werd de Rekening van den Penningmeester opgenomen, en bevonden, dat de ontvang der Rekening bedroeg veertien honderd negen en tachtig Guldens; en de uitgaaf, ses honderd zeventien Guldens negen Stuivers en vier Penningen; zoo dat 'er nog in kas bevonden werden acht honderd een en zeventig Guldens tien Stuivers en twaalf Penningen; bedragende de onbetaalde Toelagen een somma van acht honderd vijf en zeventig Guldens; en gevolgelyk het gantsche Capitaal der Maatschappye zeventien honderd ses en veertig Guldens tien Stuivers en twaalf Penningen. De Rekening, nagezien en goedgekeurd zijnde, werd door den President en de Heeren KREET en VAN SPAAN onderteekend, en de Penningmeester, voor zyne getrouwe waarneming, bedankt.

Na enige raadplegingen op het dertiende Punt, werden de Toelagen voor dit Jaar bepaald op zeven Guldens.

In gevolge van het veertiende Punt, betreffende het aanstellen der Amptenaren, werden verkozen, tot President, den Heer VAN ASSENDELFT; tot Sekretaris, den Heer VAN LELYVELD; tot Brieffchryver, den Heer VAN DEN BOSCH; tot Opziener over het uitgeven der Stukken, den Heer DE MALNOË; en tot Penningmeester, den Heer VALK.

+In gevolge van het vijftiende Punt werden tot Gekommitteerden verkozen, ter beoordeeling der Verhandeling van den Heer HUISINGA BAKKER, *over den Trant der Nederduitsche Verzen*; de Heeren FONTEIN, MEIJER, VAN ENGELN, VAN DEN BOSCH, VAN DEN BERG, en N. HINLÓPEN: en tot het beoordeelen der Verhandeling van den Heer CALKOEN, *over het ophouden van het Graaflijk gezag in deze Landen*; de Heeren PESTEL, VAN DE SPIEGEL, VAN WYN, CANNEGIETER, VAN DE WALL, en TE WATER. ^{+1779.}

Voor het overige erinnerte de President der Vergadering, dat uit de Handelingen, by den aanvang dezer Vergadering voorgelezen, gebleken was, dat het Programma onzer Maatschappye, voorleden Jaar, in de Leydsche Fransche Courant niet geplaatst was; schoon de Jaarlijksche Vergadering besloten had, het zelve daarin te doen stellen; doch, dat de Heer LUZAC zwarigheid hier in gemaakt had, uit hoofde van de verbintenis met de andere Heeren Courantiers, en dat hy zelfs daar toe niet genegen scheen, al wilde men de kosten betalen; maar dat hy een Voorslag gedaan had, om Jaarlijks, by wyze van nieuwstyding, de Vraag of Vragen, die, voor de eerste reize, werden opgegeven, in zyne Courant gemeen te maken, en, zoo men het goedvond, ook kennis te geven van de Verhandelingen, die dat Jaar gekroond mochten zijn; en dat de Maandelijksche Vergadering het besluit tot deze Vergadering verschoven had. De Maandelijksche Vergadering werd bedankt, en gemachtigd, om hierin zoodanig te handelen, als Zy zoude meenen ten meesten nutte voor de Maatschappye te verstrekken.

Laatstelijk werden aan den Penningmeester betaald de Toelagen van den Heer KREET, voor de Jaren 1775, 76, 77, 78 en 79. van den Heer VAN HALSEMA, voor de Jaren 1775, 76 en 77. van den Heer HUISINGA BAKKER, voor de Jaren 1777, 78 en 79. van de Heeren VALCKENAER, VAN LENNEP, SCHOLTEN, en VAN SPAAN, voor den Jare 1778. van den Heer VAN ASSENDELFT voor de Jaren 1777 en 78. en van de Heeren VAN ENGELN, ROULLAUD, LUBLINK, DE MALNOË, FONTEIN, KLUIT, DIBBETZ, BARON VAN DER DOES, DE BOSCH, VAN LELYVELD, VAN DER POT en PESTEL voor den Jare 1779.

(is geteekend)

ANTHONY CORNELIS DE MALNOË.

Het vorenstaande komt overeen met het Boek der Handelingen, berustende onder den Sekretaris

[Fr. van Lelyveld]

Programma van de Maatschappy der Nederlandsche Letterkunde te Leyden.

Voor het Jaar 1779.

De Maatschappy der Nederlandsche Letterkunde te Leyden heeft, op den 13den van Hooimaand dezes Jaars 1779, hare Jaarlijksche Vergadering gehouden.

Van de ingekomene Verhandelingen, ter beantwoordinge der Vrage, in het Jaar 1777, door de Maatschappy opgegeven: ‘Welke zijn de vereischten van een Lofreden?’ is de Verhandeling, met de Zinspreuk:

laudataque virtus

Crescit, et immensum gloria calcar habet.

OVID.

den Prijs waardig geoordeeld. By het openen van het verzegeld Briefje, die zelfde Zinspreuk tot opschrift hebbende, is der Vergadering gebleken, de Schryver van die Verhandeling te zijn de Wel Ed. Heer JERONIMO DE BOSCH JERONIMOSZ. *Eerste Clercq ter Secretarie der Stad Amsterdam, Lid van de Hollandsche Maatschappy der Wetenschappen te Haarlem, en Secretaris van de Maatschappy ter bevordering van den Landbouw te Amsterdam*, aan wien de Maatschappy den gouden Penning heeft toegewezen; zijnde de overige Briefjes, by de andere Verhandelingen behoorende, ongeopend verbrand.

Tot een Onderwerp, om naar een Prijs te laten schryven, heeft de Maatschappy deze Vraag vastgesteld, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand 1781.

‘Welk nader licht kan der Geschiedenis van ons Vaderland, betreffende de Invallen en Etablissementen der Noormannen in deze Landen, worden bygezet, voornamelijk uit die Oude stukken, welke onlangs door de Deenen en Franschen zijn uitgegeven?’

De Vragen, welke de Maatschappy in het vorige Jaar heeft opgegeven, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand 1780, zyn deze:

‘By welke Rechtbanken werd, sedert de oudste tyden, en vooral sedert het bewind der Frankische Koningen, tot de vijftiende Eeuw, in deze Landen, Recht gesproken in het Crimineele? Wat maakte iemand bevoegd, om als Rechter in die Rechtbanken te zitten? Door wien

werden de Rechters aangesteld; en op welke wyze werd de Crimineele Rechtspleging geöefend?

En,

‘In hoe verre moet men zich, in het opmaken van de regels onzer Nederduitsche Tale, houden aan de Oude; in hoe verre aan de Hedendaagsche Taal-gebruiken? en in hoe verre moet men de Verwantschapte Dialecten; en in hoe verre de Reden daar in te hulpe nemen?’

Voor den eersten van Wijnmaand dezès Jaars 1779, verwacht de Maatschappij de Verhandelingen ter beantwoordinge der Vrage, door de Jaarlijksche Vergadering van het Jaar 1777 opgegeven:

‘Hebben de Dichtkunst en Welsprekendheid verband met de Wijsbegeerte? en welk nut brengt dezelve aan de eene en de andere toe?’

En, voor den eersten van Slachtmaand dezès Jaars 1779, de Verhandelingen ter beantwoordinge der Vrage, door de Jaarlijksche Vergadering van het Jaar 1776, ten tweeden male, opgegeven:

‘In hoe verre kan men, uit de overblijfsels van het Moesogottisch en Angelsaxisch, tot opheldering der Oudheid van het Nederduitsch, aantoonen, dat de grond onzer Tale in de bovengemelde te vinden is?’

Met het voorstellen dezer Vrage bedoelt de Maatschappij, het algemeen gevoelen te onderzoeken, ‘dat de Nederduitsche Taal haren oorsprong grootendeels verschuldigd is aan de Moesogottische en Angelsaxische Talen.’ Zy verlangt derhalven, dat de Schryvers in hunne Antwoorden beproeven, in hoe verre men, zoo uit de Historien, als uit de vergelyking dier beide Talen met de Nederduitsche, de waarheid van dit gevoelen bevestigen kan.

Het staat een ieder vry, ook den Leden der Maatschappij, om naar den Prijs te dingen: alleenlijk worden de Gekommitteerden ter beoordeeling der ingekomene Verhandelingen van die vryheid uitgesloten. Aan den genen, wiens Verhandeling de beste, en aan het oogmerk der Maatschappij voldoende gekeurd zal worden, biedt de Maatschappij een gouden Penning aan, ter waarde van honderd en vijftig guldens. De Verhandelingen moeten met ene duidelyke, en die, welke door de Leden der Maatschappij ingezonden worden, door ene andere hand dan de hunne, in de Nederduitsche of Latijnsche Tale geschreven, en met een Zinspreuk geteekend zijn. Iedere Verhandeling moet besloten worden in een verzegelden omslag, welke den Titel en de Zinspreuk der Verhandeling ten opschrift heeft. Hier by moet gevoegd worden een gezegeld Briefje, in het welk de naam, waardigheid en woonplaats van den Schryver, en boven op het welk de Zinspreuk der Verhandeling geschreven is. Het een en ander moet, in een buiten-omslag, ten tyde, hier boven bepaald, bezorgd zijn in handen van den tegenwoordigen Sekretaris der Maatschappij, FRANS VAN LELYVELD, of den Briefschryver, PIETER VAN DEN BOSCH, beide wonende te Leyden.

Voor het overige zijn de Wetten, volgens welke de Maatschappy naar enen Prijs laat schrijven, te vinden in het tweede Deel van de Werken der Maatschappye.

[Uitnodiging door P. Vreede]

**[Levensberichten van Balthazar Huydecoper, Adrianus Heringa,
Jan Jacob Schultens, Joannes Eusebius Voet]**

MIJN HEER!

Uit naem van de Maetschappy der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U te nodigen, op de Jaerlijksche Vergadering, welke gehouden zal worden op Dingsdag den 13den van Hooimaend aenstaende, des morgens ten 9 uuren en des namiddags ten 3 uuren, ter Vergaderkamer van de Maetschappy, op de Oudevest alhier, om de navolgende punten in overweging te neemen, en daerop de noodige besluiten te maeken.

I.

Het verslag der Maendelijksche Vergadering, wegens het Woordenboek der Maetschappye.

II.

Het verslag der Heeren Gekommitteerden, tot het nagaan en opgeven der Veranderingen, welke in de Wetten der Maetschappye moeten gemaekt worden, uit hoofde van zekere schikkingen, omtrend de beschaving der Vragen, welke de Maetschappy ter beandwoordinge zal voorstellen, by voorraed vastgesteld in de Jaerlijksche Vergadering, gehouden den 14den van Hooimaend 1778.

III.

Het opnemen van de stemmen der Gekommitteerden, tot het beoordeelen der Verhandeling van den Heer VAN WIJN, over *Heer Nicolaes van Putten* enz.

IV.

Het opnemen van de stemmen der Gekommitteerden, tot het beoordeelen der ingekomenen Verhandelingen *Over de vereischten van een Lofreden*.

V.

Het verslag der Gekommitteerden, nopens de bedenkingen op de Vrage, in de Jaerlijksche Vergadering van 1778 gekozen: *Welk nader licht kan de Geschiedenis van ons Vaderland, betreffende de Invallen en Etablissementen der Noormannen in deeze Landen, worden by gezet, voornaemelyk uit die Oude Stukken, welke onlangs door de Deenen en Franschen zyn uitgegeeven?*

VI.

Het benoemen van zeven Gekommitteerden, tot het beoordeelen der Verhandelingen, welke ter beandwoordinge der vastgestelde Vrage, voor den eersten van Wijnmaend des Jaers 1781, zullen inkomen.

VII.

Het verkiezen van een onderwerp om naer een Prys te laten schryven, om vastgesteld te worden, in de Jaerlijksche Vergadering van 1780; waer toe men voordraegt.

In de Oudheid- en Historiekunde:

1. Welke uitwerksels hebben, in ons Vaderland, de Kruisvaarten gehad op den Burgerstaat en de zeden der Natie?
2. Welke zijn de Veranderingen, in de Regeeringswyze van Holland en Zeeland voorgevallen, by het overgaan der Graaflijkheid uit het oude Hollandsche Huis, tot het Huis van Henegouwen?
3. Heeft men hier te Lande, reeds in of voor de dertiende Eeuw, zich bezig gehouden met het maken van Land- en Water-kaarten? zoo Ja, op welken tijd en nopens welke plaatsn? En mag men de bekende Kaart van Grave Guy (by Smallegange) en andere Kaarten van dien aart voor echt houden?

In de Taalkunde.

1. Welke zijn de beste Nederlandsche Schriften, waar uit de Taalgebruiken moeten waargenomen en opgezameld worden?
2. Kan de Spreektaal, in de onderscheiden streken van ons Vaderland, mede in aanmerking komen, in het waarnemen en opzamelen der Taalgebruiken? zoo Ja: in hoe verre?
3. In hoe verre moet de grond en wezenlyke eigenschap onzer Tale de grondslag van iedere Taalregel zijn? en tot hoe verte mag de Beschaving der Tale zich uitstrekken in Kieschheden, zoo ter bevordering van Welluidendheid, als tot netter Bepaling en nauwkeuriger Uitdrukking der Denkbeelden?

In de Dichtkunde.

1. Is het waar dat de Nederlandsche Dichters, in hunne Kunst, zoo ver niet gevorderd zijn als hunne Tijdgenooten, in andere beschaafde landen.
2. Kan men, uit den algemeenen aart en het Karakter der Nederlandsche Natie, opmaken, tot welke Onderwerpen der Dichtkunst dezelve best geschikt zy? en welke zijn de Soorten van Poëzy waar in de Nederlandsche Dichters best slagen?
3. Welk een Invloed kan de Dichtkunst hebben ter Verbetering van het Hart en de Zeden ener Natie, en byzonderlijk der Nederlandsche?

In de Welsprekendheid.

1. Welke zijn de Vorderingen, die de Nederlanders in de Welsprekendheid gemaakt hebben? en waar op hebben zy zich, voornamelyk, ter Voortzetting van dezelve, toe te leggen?
2. Welk is het Nut van de Welsprekendheid, ter Bewaring van Vryheid, Gerechtigheid en Deugd, in den Burgerstaat, byzonderlijk by de Nederlanders?
3. De Unie: Een Proeve van Welsprekendheid.

VIII.

Het benoemen van vijf Gekommitteerden, om de bedenkingen van alle de Leden der Maetschappye op het gekozen onderwerp te ontvangen, en benevens hunne eigen bedenkingen aen de Jaerlijksche Vergadering van het volgende Jaer voor te dragen.

IX.

Den brief van den Heer J.F. MIEG te Heidelberg, behelzende een voorslag om een prijs uit te looven voor het best en volledigst *Idioticum Frisicum*.

X.

Het verkiezen van een Lid der Maetschappye, voorgesteld door den Heer PAULUS.

Den Wel-Ed. Gestr. Heer, Mr. NICOLAAS CORNELIS LAMBRECHTSEN, *Raed in de Vroedschap en Pensionaris der Stad Vlissingen*, een Historiekundigen.

XI.

Het voorstel der Maendelijksche Vergadering of de Vryheid om zodanige Heeren, binnen Leyden woonende, tot Medeleden te verkiezen, als zy ter bevordering van het oogmerk der Maetschappye geschikt zal oordeelen, wederom voor een Jaer verleend zal worden.

XII.

Het opneemen van de Rekening van den Penningmeester.

XIII.

Het bepalen der Toelagen.

XIV.

Het aenstellen der Ambtenaeren.

XV.

Het benoemen van Gekommitteerden.

De Heeren D. VAN ALPHEN, KLUIT, VAN DE SPIEGEL, DE MALNOË, PESTEL en VAN DE WALL worden verzogt, om voor, of op de Jaerlijksche Vergadering, hun

stembriefje, in gevolge het IIIde punt; en de Heeren RUHNKENIUS, FONTEIN, VALCKENAER, LUBLINK, TOLLIUS, ENGELBERTS en VAN ENGELN, voor den eersten van Hooimaend aenstaende, hun stembriefje, in gevolge het IVde punt, aen den Sekretaris of Briefschryver te bezorgen; en de Heeren RUHNKENIUS, KLUIT, VAN DE WALL, PESTEL en PAULUS gelieven hun verslag, in gevolge het Vde punt, op de Jaerlijksche Vergadering in te leveren.

Verder heb ik de U eer te berichten, dat overleden zijn, op den 24sten van Herfstmaand 1778, de Wel-Ed. Gestr. Heer, Mr. BALTHAZAR HUYDECOPER; op den 7den van Wijnmaend 1778, de Wel-Ed. Heer ADRIANUS HERINGA; op den 27sten van Slagtaend 1778. de Wel-Ed. Hooggel. Heer JAN JACOB SCHULTENS; en op den 28sten van Herfstmaend 1778. de Wel-Ed. Heer JOANNES EUSEBIUS VOET, wiens overlyden de Maetschappy te laet vernomen heeft, om in het Voorbericht voor het vierde Deel gemeld te worden: en wyders, dat door de Maendelijksche Vergadering tot Leden dezer Maetschappye verkoren zyn,

Op den 4den van Wintermaend 1778.

De Wel-Ed. Geb. Heer, Mr. JOHAN BARON VAN MEERMAN, *Vryheer van Dalem*,
woonende te Leyden, een Oudheid en Historiekundige.

en op den 26sten van Lentemaend 1779.

De Wel-Ed. Hooggel. Heer HENDRIK ALBERT SCHULTENS, *Professor in de Oostersche
Talen en de Foodsche Oudheden aen 's Lands Universiteit alhier*, een Taelkundige.

De Leden, welke eenige Excerpten of eenigen anderen Voorraad, ten dienste van het
Woordenboek, mogten gereed hebben, worden verzogt, zulks aen de Maetschappy
te doen toekomen, voor het einde van Zomermaend, om te kunnen gebragt worden
in het Verslag der Maendelijksche Vergadering, volgens het eerste punt van deezen
brief: en die Heeren, welke eene Verhandeling of Dichtstuk, 't zy met hunnen Naem,
't zy onder een Zinspreuk, ingevolge het beslotene op de Jaerlijksche Vergadering
van 1777, aen de Maetschappy genegen zijn toe te zenden, worden verzogt zulks
mede voor het einde van Zomermaend te doen.

Ik heb de eer met achting te zijn.

MIJN HEER!

Uw Dienaer

[P. Vreede]

Leyden den [9e] van Bloeimaend 1779.

A1r

[Brief door P. van den Bosch]

MIJN HEER!

Van wege de Maetschappy der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U hier nevens te zenden een afdruksel van de Handelingen der laetstgehoudene Jaerlijksche Vergadering, gelijk ook van het Programma, op last dier Vergadering algemeen gemaekt.

De belangen der Maetschappye U voor het overige ernstig aenbeveelende, heb ik de eer met alle achting te zijn

MIJN HEER!

Uw Dienaer

[Pr. van den Bosch]

Leyden den [18den van Oogstmaand] 17[79]